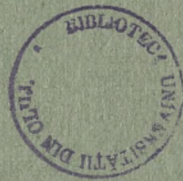

GELLER ÖDÖN
társadalmi, művészeti és
irodalmi országos riportlapja

451241

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ORSZÁG VILÁG

1940. IX. 1. XXIX. éfv. 17. sz.

(Bejegyzve: Trib. Arad, Sectia III-a
Con. Dos. Nr. Pres. 8. 1938 2.)

[BCU Cluj / Central University Library Cluj]

Gusti Huber

Mindenen kelesztül

licni kell, vácni és tücni! . . .

„Nem lehet kibirni“ — írja olvasónk — a folytonos izgalmakat.

Az ember éjjel-nappal retteg, mikor veszik ki a falatot a szájából, ugyanakkor a rémhírek és a háromnaponként ismétlődő világpolitikai feszültség . . . háboru vagy béke. S közben ugyanugy kell teljesítenem a kötelességeimet s vállalnom a kötelezettségeimet, mintha ez a sok rémség és rémhír csak az én életkörömet nem érintené.

Az államok adósok maradhatnak egymásnak, — de próbálják csak egy nappal később házbért vagy adót fizetni. Az államok hozhatnak törvényeket és rendeleteket, amelyekkel állítólagos kényszerhelyzetben erkölcsileg is dezobligálják magukat állampolgárikaik egy részének sorsával szemben, — de micsoda közmegevetésnek tenném ki magamat, ha kijelenteném azt, hogy a kényszerek hatása alatt ezentul nem tartom el a családomat, nem iratom be a fiamat az iskolába s nem szerzem be télire a meleg ruhát és a tüzelőt?

Nem gondolja, tisztelt Szerkesztő ur, hogy a társadalom pokoli idegessége attól van, hogy a kötelességek és a kötelezettségek túlélték a mégis csak némi egyensúlyt teremtő jogokat s a terhek nemcsak a teherviselőképeséget, de az önfenntartás szabadságát is?

Segits magadon, az Isten is megsegít“ — tanácsolta a régi közmondás, — de hogyan segítsen meg bennünket az Isten, ha a törvények és rendeletek a minimálisra csökkentik az önségítés lehetőségét?

Nem lehet idegekkel birni a képtelenséget, hogy amikor a közösség a legszélső határig alárendel érdekeinek minden egyéni érdeket, — még az egyén kenyerét is — ugyanakkor változatlanul olyan igényekkel lép fel vele szemben, mint a liberalizmus idején, amikor valóban főképen egyéni erőfeszítéstől függött, hogy tudja-e vállalni közterheit, közérdekű áldozatait s nem utolsó sorban a magánélet problémáival való megbirkózást. De ki tud eleget tenni a mai idők parancsának: amikor alul fűrészelik a fát, felül ugyanannyi, sőt több gyümölcsöt kellene hozni, mint akkor, amikor senki sem akadályozta, hogy a földben szabadon szétágazzanak gyökerei s ágai szabadon nyujtózhassanak az ég felé? Ennek a természettudományilag képtelen követelésnek a fa amugy sem tud engedelmesskedni.

Nem gondolja, tisztelt Szerkesztő ur, hogy a háborus pszichózis és mindenfajta katasztrófa-politika ebből az irgalmatlan ellentmondásból táplálkozik?

Én, aki őszinte pacifista vagyok, semmiesetre sem válsztanám a háborut halálnemként.

De sokan vannak, akik akár a világ végét is inkább kívánják, mint a mai tehetetlenséget, bizonytalanságot és a szüntelen pánikot.

Véget kell vetni a hisztériának. A hisztéria betegség és nem a beteg, hanem az orvos feladata a gyógyítása. A betegek mi vagyunk s éppen, mert egyre kevésbé van módunkban segíteni önmagunkon, —

az orvos nem lehet más, csak a kormány . . .

Bevalljuk nem állunk érthetetlenül és megrendülés nélkül ez eszelős tömegjárvánnyal szemben, mert mi tudjuk legjobban, mi mindennek kellett történnie addig, amíg a józan, óvatos, felelősségéhez körömszakadtig ragaszkodó polgár, aki régen hamarabb biztosította be családi házát, mielőtt felépítette volna, fogékonyá vált a piromániára, s maga akarja meggyújtani a házát, amelybe belemenekülhet a mai fagyosan részvétlen külvilágból, ahol menthetetlenül magárahagyottnak és kiszolgáltatottnak érzi magát. Nem kétséges, hogy

ma milliószámra akadnak polgárok is akik sokkal inkább félnek a hoinapi élet gondjaitól és felelősségétől, mint a gondoktól és felelősségtől felszabadító hoinapi haláltól

és sokkal inkább hisznek a fantasztikumok valószínűségében, mint valamilyen kedvező fordulatban.

Ezek a polgárok azonban nem terjesztik a rémhireket, — legfeljebb elhiszik.

A kormány lapjai mégsem a külföldi propaganda rémhíregenseit teszik felelőssé a rémlátó közhangulatért, hanem azokat, akik e közhangulatnak idegileg áldozatul estek, — egyrészt, mert ma már hajlamosak mindent elhinni, ami nekik rossz, másrészt, mert — honnan tudnák megkülönböztetni az igazi hirt a talmitól, a valóságos veszélyt a rémhirtől? Ezek a feldult, szegény emberek nem beavatottak: nem tudják olyan pontosan különválasztani a politikában a valódit a hamisítványtól, ahogyan az irodában vagy a boltban, — ahonnan szélnek eresztik őket, — a jó üzletet a rossz üzlettől, a jó árut a rossz árutól.

Ezek az emberek tájékozatlanok a politikában, — s mert a közelmúltban estétől reggelig a legfrappánsabb meglepetésekben volt részük, amelyek alapjukban rendítették meg közjogi és magánjogi helyzetüket, felteszik, hogy **ebben az irányban az eshetőségek kimeríthetetlenek.**

Mindez, ellentétben a rémhirgyártás bűncselekményével, csakugyan betegség — de mindenfajta gyógyulásnak, vagy megelőzésnek leghatásosabb módja, ha az orvos megfelelően kitanítja a laikust a tünetekről.

S itt kezdődnék a kormány orvosi funkciója.

Mindenekelőtt jóval alaposabban és nyiltabban kellene tájé-

kozvetlenül a közvéleményt arról, hol vannak programjának és módszereinek végső határai, amelyeken túl már a rémhírek és rémtények kezdődnek. A demokratikus rendszerek gyógymódját kellene a kormánynak átvennie, amelyekben senki sem hiszi a hihetlent, mert a legvégső eshetőségeket is reálisan és jóelőre ki lehet számítani az események tendenciájából, a közvélemény és a parlament aprólékos és hosszadalmas elvi küzdelmeinek előzményeiből.

Demokratikus rendszerben nem keletkezhetnek olyan álhírek és rémhírek, hogy improvizált minisztertanácson vagy pártértekezleten máról-holnapra száz éves törvényeket változtatnak meg, mert sokszor a törvények egyetlen betűjének megváltoztatása is évtizedes folyamat. S demokratikus rendszerekben senki sem ugornék be képtelen és neveléses személyi változások rémhíreinek, mert minden gyerek tisztában van azzal, hogy a személyi kérdések is a közvélemény és a parlament erőviszonyaitól függnének. Demokratikus rendszerben az arcába nevetnének annak is, aki elterjesztené az álhirt, hogy a kormány munkájában vagy iparszabadságában bárkit is korlátozni akar, mert egy demokratikus rendszerben

magától értetődő, hogy mindenki dolgozik és dolgozhat s amíg egy vállalat tönkre nem megy, vagy le nem ég, mindenki, aki elvégzi a dolgát, munkaképessége végső határáig résztvehet a termelésben.

Demokratikus országban komikumba fulladna az a rémhír is, hogy a hatalom minimálisra akarja csökkenteni a jogokat és sokszorosra akarja növelni a kötelezettségeket. Sőt éppen azért, mert a jogok, az önrendelkezés, a törvény előtti egyenlőség, a munka és a kultúra joga megingathatatlankab, mint akármilyen kormány és rendszere, — azért nincs a tömegekben bizonytalanságérzet, pánikhajlam, hisztéria s ezért nincsenek a meglepetésektől, kiszámíthatatlan fordulatoktól való, rettegésben fogant rémhírek és álhírek. Demokratikus rendszerekben nem is a szokványos hivatalos cáfolatok döfik le a naiv rémhíreket, hanem szemenszedett képtelenségük, amelyben a szabad és a szabadsajtótól jól tájékozott közéletben éppugy nem hisz senki, ahogyan a művelt társadalmakban senki sem hisz sárkányokban, kísértetekben, mitoszokban, bálványokban. S a demokratikus közvélemények jó idegeire vall, hogy a félelmetes rémhírek és álhírek hősei Boulanger óta következetesen az élclapok és a kabarék groteszk figuráiként végzik.

Mi is helyesüljük, ha a kormány a legszigorubban megtorolja a rémhírterjesztést és főként ártalmatlanná teszi a rémhírek hőseit.

De a cáfolatnál és a megtorló intézkedéseknél is inkább ajánljuk a demokrácia hisztériaellenes gyógymódját, amely nemcsak a nemzetnek, de — a kormányok és a hatalmon lévő rétegek idegeinek is felettébb jót tesz s megadja a józan, előrelátó elhatározások és intézkedésekhez szükséges egész-

séges, tiszta ítélőképességet. Azoknak pedig, akik nem bírják tovább idegekkel, azt üzenjük: **mindenen keresztül birni és várni és törhetetlenül hinni kell abban, hogy a hisztéria helyett mégis csak a nép szabad akarata, szociális felemelkedése, igazságot szolgáltató és igazságtalanságokat jóvátevő erkölce és ösztönös európai kulturvonzódása csinálhat ebben az országban tartósan historiát.**

— **AZ UJSÁGÍRÓ SZEME** fürkészőbb, kutatóbb, mint a közönség pillantása. Az emberek elmennek a kirakatok mellett és csupán abból a szempontból figyelik a holmikát, hogy mi szükséges és mi szép, de arra, hogy hogyan készül és hol készül a kirakott áru, nem gondolnak az emberek. Általában, ha valami nagyon szépet, valami nagyon elismeréreméltó munkát látnak az emberek, egyszerűen megállapítják, hogy „külföldi“, pedig hej, de sokszor tévednek, mert esetleg legszűkebb pátriájukban készül a pompás munka, amelynek értékéből semmit sem von le az a körülmény, hogy nem „külföldi“. Ellenkezőleg. Ami itt készül, ugyyszólván előttünk, az megbízhatóbb minden importált holminál és ezt a tényt a szakmában lévők kellően értékelik is legtöbb esetben. Ilyen kiváló, külföldi színvonalon működő iparvállalat az Aradon évtizedek óta dolgozó **Freimann** József-féle képkeretező vállalat. **Freimann** József — akinek három fia szorgalmas, dolgozó munkatársai, — uttörő volt ezen a téren Aradon; akkor kezdte el a képkeretek gyártását, amikor pedig még elég csekély réteget képviseltek ebben a városban a műpártolók. Nem volt könnyű gyökereket verni hasonló iparággal vidéki városban, de **Freimann** József vállalata olyat produkált, amit még ma sem tud senki utánozni. Különleges rámak készülnek valósággal remekbe az üzem műhelyeiben, szebbnél szebb modern és komoly, művészien szép stil-keretek teszik híressé a **Freimann**-céget, amelyet messziről keresnek fel rendeléseikkel. S ha ezek a rendelések nem is jelentenek hatalmas anyagi bevételeket, minden esetre erkölcsi bizonyítványul szolgálnak ennek a folyton fejlődő aradi iparvállalatnak, amely izléssel és hozzáértéssel igyekszik ellátni a szükségleteket, feleslegessé tenni a külföldi képkeretek behozatalát. Olyan kihagyó gazdasági szivverésű városnak, mint Arad, ezek az iparvállalatok jelentik a testében még szívósan dolgozó életerőket s nem engedik meg, hogy ez a város végleg a „halottak listájára“ kerüljön . . .

Az utolsó tanórák egyikén történt, — a gyereket felelni hívta ki a számtantanár. A felelés nem sikerült és a tanár dühbegurult:

— Ilyen egyszerű példát nem tudsz kiszámítani — kiáltja — küldd be az apádat, majd beszélek vele.

— Nem lehet — feleli vigyorogva a gyerek.

— Miért nem?

— Az apám most pont azért ül, mert valami egyszerű kis dolognál elszámította magát.

Napsütésben - téli gondok!...

Az Ország-Világ állandóan napirenden tartja a kérdést: eleget tud-e tenni a közönség a hatóságok és a körülmények egyre sürgetőbb parancsának, nevezetesen módjában áll-e beszerezni téli szükségleteit? Sajnos erre a kérdésre mind határozottabb „nem”-mel kell válaszolnunk és minden alkalommal hangosabb és hangosabban szeretnénk ezt a „nem”-et a nyilvánossággal közölni, mert tudjuk, hogy

ami ezen a télen következik, az a kisemberek elsőszámu közellensége, a nélkülözés.

Már ugyszólván csak hetek választanak el attól az időszaktól, amikor az emberek a nyár bőséges, vagy kevésbé bőséges terméséből kénytelenek megélni, a „majdból” napról napra inkább „most” válik, amikor a téli szükségletek fedezéséről beszélünk, mégis az a szomorú valóság, hogy

a lakosság tekintélyes hányadának üresek a pincéi és faskamrái de üresek, a szokottnál is üresebbek az élőkamrák is! A drágaság már rég meghaladta azt a csucs-teljesítményt, amig a kisemberek követni tudták

és a kevésbé jómóduak máris megtanulták, mi az a nélkülözés. A háziasszonyok valósággal kenyérgondokkal küzdenek és a most mulóban lévő nyár semmit sem enyhített a drágaságon, mert a rossz termés, a kedvezőtlen időjárás viszonyok miatt bekövetkezett áruhiány megszüntette a mezőgazda-országokra annyira jellemző nyári olcsóságot. Idén minden drága volt, a paradicsom, a zöldpaprika, a főzelék-félék és a tojás,

csak az emberi munkaerő bizonyult szinte változatlanul, vagy csupán lényegtelen emelkedéssel — olcsónak.

Piacra jární manapság kinszenvedés. A piacpénzt a családfe mentartó nem tudja annyira emelni, hogy ne halljon naponként újabb és újabb panaszokat. És minden panasz refrénszerűen ezzel a kérdéssel végződik: **Mi lesz télen, ha már most ilyen hihetetlenül drága minden? Mi lesz télen, ha már most gondot okoz a bevásárlás, mert áruhiány mutatkozik?**

Mert a drágaságon kívül még áruhiány is tetézi a gondokat. Olyan cukorhiány uralkodik, amire már évtizedek óta nem volt példa, hogy csak az aradi helyzetről emlékezzünk meg, ahol pedig az ország egyik legnagyobb cukorgyára működik, félkilónként vásárolják a cukrot a nagyobb háztartások is, — ha van. Mert az is előfordul, hogy napokig egyáltalában nem kapható cukor. Nincs. Eltűnik. Rendszerint nemcsak a gyártól az üzletekig vezető uton, hanem a pultok alatt is.

Nincs cukor és nincs petroleum, nincs só és nincs étolaj. Hol ez fogy ki, hol az és az örökösen megismétlődő áruhiány következtében tombol az áruzsora, az üzérkedés. Már

a gyufával is zavarok vannak, mert híre jár, hogy a gyufa is megdrágul és már megkezdődött a spekulációs vásárlás, már megtörténik, hogy egyáltalában nem adnak gyufát. A gyufa is drága kincs lesz lassanként.

Baj van a tűzifával is. Még azoknak is gondot okoz, akik pedig beszerezhetnék téli szükségletüket, mert kölcsönből, a föld alól is, de előkerítették a szükséges pénzt, de nem képesek megkapni a rendelt árut. Ami közben mind drágább lesz.

Hová vezethet ez? Mi lesz ennek a sok nincsenek a következménye akkor, ha majd a téli hónapokban egyetlen, általános nincstelenséggé változik a sok zavar, áruhiány? Ezért állapította meg, már hónapok előtt az **Ország-Világ**, hogy nem elegendő a közönség hatósági figyelmeztetése, nem elegendők a felhívások, hogy tessék fedezni a téli szükségleteket, mert később már ez nem lehetséges. Sajnos az a helyzet, hogy többé kevésbé ez már ma sem lehetséges és a napi szükségletek beszerzése is leküzdhetetlen gondokat okoz pénzügyileg és bevásárlási lehetőség szempontjából egyaránt.

Nem fogadhatjuk el azt az érvelést, hogy a hatóságok nem tehetnek semmit ezzel a „világjelenséggel“ szemben. Elsősorban is, mindennek a szervezethez a lelke és ha a piacot kellő erellyel, körültekintéssel és a szölamok rendszere helyett helyes tárgyismerettel megszervezik, egyelőre még minden esetre elkerülhető lenne a zavar. Földmives országban, ahonnan naponta milliószámra viszik külföldre a mezőgazdasági termékeket, szó sem lehet olyan arányú áruhiányról — legalábbis ezidőszert, — amilyen most tapasztalható. Meg kell szerezni az elosztást, rendet kell teremteni a piacon és meg kell könnyíteni az áruk forgalmát.

Mert elsősorban ezen a téren mutatkoznak hiányosságok. Valahányszor áruhiány mutatkozik, az egyetlen válasz „**nincs vagon**“. Mindenért a **CFR**-re hártják a felelősséget és ha ezen a téren mutatkoznak is túlzások, a valóság mégis csak az, hogy

**nem merne mindenki minden felelősséget az államvas-
utra áthárítani, ha nem volna valami az állításban.**

Már számtalanszor leszögeztük, hogy közérdek s a vasut-szolgálat külön érdeke is, annak megállapítása: **mennyiben állják meg a helyüket ezek az általánosan használt kifogások.** Meg kell szüntetni minden e téren mutatkozó zavart, ki kell küszöbölni a fogyatékoságokat, a fennakadásokat s ha már valóban zökkenésmentesen folynak a szállítások, akkor pedig a legerélyesebben tessék eljárni azokkal szemben, akik a saját felelőségüket a **CFR**-re hártják. Am amíg példákkal, ténybeli esetekkel igazolhatóak a szállítások körüli zavarok, addig a **CFR** kénytelen eltérni az oknélküli vádaskodásokról is, kénytelen vállalni az üzérkedők, az áruuzsorások hallgatóságos védelmét.

A nélkülözés, minden idők legveszedelmesebb tömeg-

közellensége közeledik. Azzal, hogy felhívásokat bocsájtanak ki, hogy az árakat ellenőrzik és egy-egy elvétett esetben áruhalmazást lepleznek le, nem tettek semmit a téli szükség enyhítésére. Helyes az árüzérek üldözése, de az árüzérkedés nem csupán abból áll, hogy a sarki boltos két leijel többet kér a felvágottért, hanem ennek forrása a termelési folyamat más szakaszán keresendő. Szervezettséget a termelés ellenőrzésében, szervezettséget a termelvények forgalmának ellenőrzésénél és főképpen szervezettséget a szállítmányozás terén! Ezek azok a követelmények, amelyeknek védősáncá bizonyos biztosítékot jelenthet a második háborus tél nélkülözéseivel szemben!

Modern egészségügyi törvények

nem türihetnek meg elavult patikajogokat.

Sürgös revíziót vár a gyógyszerzsakma

IRJA MEG, SZERKESZTŐ UR,

hogy az Ország-Világ cikksorozata, amely a gyógyszerárak állandó és az átlagjövedelmű ember számára már követhetetlen árugrásainak kérdésével foglalkozott, valóban nagy visszhangot keltett. Orvosi körökben és mindazok részéről, akik jelentősebb mennyiségű gyógyszert kötelesek fogyasztani, örömmel látják, hogy akadt lap, amely ezt az akut problémát napirenden tartja, ugyanakkor azonban felmerül a kérdés,

vajjon a napilapok, amelyeknek több alkalmuk és módjuk lenne rá, miért nem foglalkoznak szintén a kérdéssel?

Az Ország-Világ legutóbbi cikke valóban a gyógyszerkérdés lényegére világít rá, amikor felveti a kérdést:

hogyan lehetséges, hogy évszázados, elavult előjogok alapján a gyógyszerzsakma olyan védelemben és kiváltságban részesül, ami lehetetlenné teszi a szabad verseny kialakulását?!

Igenis, az igazság az, hogy már régen idejét multá a patika — jogok terén fenntartott hagyomány — és kiváltságrendszer, hiszen

egyetlen más szakmát sem zártak el ennyire hermetikusan a fejlődés lehetőségétől.

Gyógyszertárat csak az a kicsiny, a szükségletek növekedésével egyáltalában nem arányosan növekedő csoport tarthat, akinek erre már legtöbb esetben évtizedekkel, sőt évszázadokkal ezelőtt adtak jogot, kegyuri jóindulatból, hűbéri szolgálatokért, jópénzért vagy tudja Isten milyen oknál-módnál fogva. Ezeket a jogokat az állam kinos féltékenységgel óvja, védi, a kiváltságosak kis csoportját jog és törvény védi, mégpedig valóban meg kell már mondani egyszer, hogy

a közösség kárára!

A mult haszonélvezői azután értenek ahhoz, hogy jól tőkésítsek a szakmát. Százakra megy azoknak a száma, akik egyszerűen abból élnek, hogy bérbeadják öröklött vagy könnyen szerzett jogaikat és ezzel olyan megterhelést rónak a gyógytárakra, amelyet csakis egy módon lehet elviselni:
a közönség zsebének terhére.

A bérbeadott gyógytárak, amint azt az **Ország-Világ** valóban nagyon helyesen állapította meg, általában azt jelentik, hogy

két eszkimo él egyetlen fóka zsirjából, aminek kipróbálásával nincs kimélet. Gyógytárberletért nem úgy fizetnek, mint mondjuk a trauk-berletért, hanem valóban „**méregdrágán**“, mert ez előkelő szakma, jó szakma, uri megélhetést igényel tehát mindenki, aki az ősi kiváltságokat bérbeadja. A bérlők sem akarnak lemondani a jövedelemről, tehát az ilyen duplázsebet tápláló gyógytárak előljárnak, amikor az árakat kell felhajtani, fel, fel a magasba...

Mindebből az is következik még, hogy míg a kiváltságosok kicsiny csoportja és azok a szerencsések, akik gyógytárat tudnak bérelni — manapság nem is anyagiak, hanem szerencse kérdése az ilyesmi, — fényes megélhetést találnak a busásjövedelmű patikákban, addig a gyógyszerész-szakmát élethivatásnak választó ujak, a fiatalok, olyan súlyos életkörülmények között vergődnek, ami egyenesen felháborító.

Valóságos éhbéreket kapnak az okleveles, képesített gyógyszerész-alkalmazottak, akik éjjel nappal a közönség rendelkezésére állnak és akik végeredményében tudásukkal, munkájukkal a kenyeret keresik munkaadóiknak is.

A gyógytártulajdonosok és bérlők önkényesen szabják meg a fizetéseket és olyan sajnálatos körülmények uralkodnak, olyan szervezetlenség tapasztalható a szakmában, hogy az alkalmazottak kénytelenek elfogadni ezeket a feltételeket, amelyek nem méltóak a magas értelmiségi színvonalat igénylő, fontos pályához.

Igen, a gyógytárak kérdését napirenden kell tartani a közönség és a szakma érdekében egyaránt.

A gyógyszer elsőrendű közszükségleti cikk, legalább annyira mint a kenyér, a só, vagy a víz. Senki nem használ „élvezetből“ vagy „fényüzből“ gyógyszert s erre gazdagnak, szegénynek egyaránt szüksége van. A gyógyszer-szakmában ennek ellenére nem az történik, amit a szabad verseny diktál, hanem az, amit az eladók akarnak.

Egyetlen mód a szakmai tulkapások kiküszöbölésére az egészséges verseny lehetővé tétele a gyógyszer-szakmában, felül kell vizsgálni az öröklött gyógyszer-tár-jogokat, alapos mérlegelés tárgyává kell tenni, hogy kinek megélhetés, kenyérgkérdés a jog meghagyása és kinek csupán munkanélküli jövedelmet biztosító öröklött és törvényileg kiváltságosnak minősített tőke? Meg kell

szüntetni a bérleti rendszert, illetve szabaddá kell tenni a pályát, hogy új erők és a szabad verseny, valamint a kereslet és kínálat törvényei érvényesülhessenek.

A „pönalé“ rendszer megköti mindenki kezét, senki sem mer olcsóbban árusítani, senki sem mer kedvébe járni a közönségnek, mert azonnal lesújt rá az ugynevezett „**kari szolidaritás**“, amely féltékeny figyelemmel ügyel arra, nehogy hiba történjék a közönség kiméretlen kihasználására megállapított rendszer alkalmazásánál.

Vannak békebeli, a szó békebeli értelmében véve uri gyógytárak, amelyek idegenül állnak ebben a nyereség-hajszoló árhullámban,

de tehetetlenek, mert megkötik kezüket a többi, minden áron keresni akaró kollegák. Kénytelenek tehát lépést tartani a konjunktúra-gyógyszertárakkal, beállni a közönséget szorító haszonprés kezelői közé.

Valóban közérdeket szolgál tehát az **Ország-Világ** — és szolgálna minden lap, ha ezt tenné —, amikor napirenden tartja a kérdést, amelynek egyetlen megoldása a gyógyszer-tár engedélyek felülvizsgálata!

Felül kell vizsgálni a béreleményeket, a gazdacseréket, s az egész rendszert, amely valóságos nemzeti ajándékot juttat néhány kiváltságosnak, amikor fenntartja a időszerűtlenné és indokolatlanná vált kiváltságokat.

A világ átalakult már azóta és most újabb, hatalmas átalakuláson megy keresztül, csak a gyógyszer-tár-kiváltságok rendszere nem változik úgy, hogy a mai időkben, a jelenlegi élet és közösségi viszonyok között valósággal úgy hat, mint ha középkori kóbor — lovag jelennek meg az ejtőernyős katonák sorában . . . Tűnjenek el, de sürgősen azok a kiváltságok, amelyeket hajdanában az uralkodó, az örgróf, vagy talán valamelyik várur juttatott annak idején egy-egy érdem-dus alattvalójának s amelyeket annyi kiméretlen nyereség-hajhászással tökécsitene most az utódok . . .

— **EMLÍTÉSREMÉLTÓ** az a felháborodott tiltakozás, amely a napokban hangzott el egyik aradi étterem és kávéház helyiségében, egy magasrangu katonatiszt részéről. A tiszt ugyanis az elsőrendű étteremként nyilvántartott vendégipari üzem kávéházhelyiségében ebédelt és amikor fizetésre került a sor, kiderült, hogy a cseppet sem fényűzően összeállított és éppenséggel nem túlméretezett vacsoráért 190 leit kell fizetnie. A magasrangu katonatiszt vendég felháborodottan állapította meg, hogy az általa elfogyasztott vacsora Bucurestiben nem kerülhet a felébe sem, érthetetlen tehát — mondotta —, hogyan kerülhet egy vidéki városban éppen a kétszeresébe? Megvalljuk, ezt mi sem értjük, viszont azt sem értjük, hogy amikor ezek a felháborodott megállapítások ugyszólván naponként hangzanak el az illető étterem árára vonatkozóan, hogyan lehetséges, hogy még nem változtattak ezen a visszás helyzeten?

Munkahelyet az ifjuságnak!

A közelmúltban figyelemreméltó hozzászólás jelent meg egyik erdélyi magyar napilapban, a magyar ifjuság hivatás kérdésről. A cikkíró azt fejtegette, hogy a most nevelkedő erdélyi magyar nemzedék kenyérkereset-választásánál nagyobb szerepet kell juttatni az ipari foglalkozások iránti érdeklődésnek, mert ez a gyakorlati pálya jobb, biztonságosabb egzisztencia szempontjából, mint az értelmiségi foglalkozási ág. Mindezzel kapcsolatosan pedig azt szeretném elmondani, hogy ezek a megállapítások szépek, okosak, elméletben hasznosak is, mindössze

nélkülözik a gyakorlati tárgyismeretet.

Magam is, aki ezeket a sorokat írom, családapá vagyok s komoly gondot okoz, hogy mire neveljem gyermekeimet, ám nem az én elhatározás — hiányom okozza ezeket a gondokat, hanem a körülményekből erednek. Mert a szülők — így magam is, — már rég felismerték, hogy

a gyakorlati kenyérkereseti lehetőségek sokkal többet érnek, mint az értelmiségi pálya különböző hivatásai, ám olyan akadályok állnak e felismerés útjában, hogy az elméleti megállapítás gyakorlati keresztülvitele valósággal lehetetlenség, s amelyekre ugyilátszik nem is gondolnak a pályaválasztás kérdésével foglalkozó illetékesek. A munkaadók közül igen sokan ugyanis

egyszerűen nem vesznek fel tanulókat,

nem alkalmaznak új, tanulnivágyó erőket az üzemekben és műhelyekben.

Nem feladatom annak taglalása, hogy mi a magyarázata ennek a tagadhatatlanul fennálló szigorú elzárkózottságnak, annyi azonban tény, hogy elsősorban is általában megszüntethető okokban rejlik a titok nyitja.

Természetes, hogy közrejátszik a gazdasági helyzet alakulása is, hiszen a legtöbb szakma éppenséggel nincs elhalmozva munkával. Tudom, hogy a magyar iparostanoncok elhelyezkedésénél más, figyelmen kívül nem hagyható körülmények is lépten-nyomon felmerülnek. Az már azonban, hogy ezen túl, mennyi szerepe van a fiatal iparosnemzedék szakmai nevelése elől való elzárkózásban a kereset-féltésnek; annak, hogy nem akarják elősegíteni az ipari pályák ugynevezett előzölését, vagy esetleg annak a szempontnak, hogy kézműipar felett tornyosuló fellegek ugyilátszik elmaradhatatlan viharától akarják megkímélni a fiatalságot — más lapra tartozik. Minden esetre előttünk a tény, hogy **az ipari pálya, bármennyire is alkalmasnak látszik a fiatal erdélyi nemzedék elhelyezkedésének biztosítására, nagy általánosságban zárt terület éppen magyar ifjaink előtt.**

Nem annak a kérdése most már a pályaválasztás itt, Erdély-

ben, hogy ki minek akar, vagy nem akar menni, hogy kinek mihez van kedve, hanem elsősorban annak, hogy a meggyérült elhelyezkedési lehetőségek, a megritkult munkaalkalmak, a gazdasági téren megnyilatkozó élettér keretek menynyiben, milyen irányban és milyen vonatkozásban engedik meg az életre való felkészülést. Éppen ezért, elsősorban arra kellene mozgalmat indítani, hogy a munkaadókat serkentsék nagyobb figyelemre a kérdés iránt. A magyar iparostársadalom maga gondoskodjék szélesebb lehetőségi alapról iparosifjuság nevelését illetően s a legyőzhető akadályokon túl, a tulzott aggodalmaskodás a szakmai foglalkoztatottság holnapjára, vagy éppen holnaputánjára vonatkozóan el kell tűnniök!

Városszerte beszélük...

„Gyöngyélet a katonáélet“ tartja a mondás és kétségtelen, hogy minden ellenkező híreszteléssel szemben, a férfemberek legtöbbet megtárgyalt élménye a katonaság. Ha a férfiak között már minden beszéd tárgy kifogyott, akkor sor kerül a katonáélményekre és nincs vége, hossza azoknak a történeteknek, amelyeket a visszaemlékezés megszépítő szemüvegén keresztül szemlélve, minden katonaviselt ember elmesélhet. Még a háborus élményekre is áll ez a tény, pedig hát akkoriban bizony mindenki, aki ott volt a lövészárkok világában, az ezer halál birodalmában, elengedte volna azt a dicsőséget, amit a „gyöngyélet“ hozott. Akármilyen áldozatokkal is járjon, akármennyire is igénybe vegye az ember gazdasági erőit, — mert bizony a katonai szolgálat még hékében is gyakran áldozatokkal jár, családot és pozíciót, kényelmes életet és munkahelyet kell otthagyni, —

mindenki elsőrendű köteletségnek érzi a közösség iránt a katonai kötelezettségek teljesítését.

Békeidőben teljesítendő szolgálat természetesen egész más elbírálás alá esik, mint a hadiszolgálat, amikor

nincs helye az egyéni szempontoknak,

mert hiszen az ilyen békeszolgálat kinek-kinek mást jelent. A kishivatalnok, aki magas tiszti fizetéssel vonul be fegyvergyakorlatra, vagy összpontosításra, még örül is a változatosságnak és a jó tisztifizetésnek, viszont például az orvos vagy ügyvéd, akinek helyzete egészen más, bizony ráfizet erre a kötelezettségre.

Ugylátszik éppen ez a megfontolás volt az alapja egyik aradi diplomás különös esetének, amiről városszerte suttognak mostanában. Sőt, már nem is suttogják az esetet, hanem nyíltan is beszélnek róla úgy, amint itt következik: Az illető diplomás, aki már a közelmúltban teljesített katonai szolgálatot, amikor az első összpontosítás után ismét behívóparancsot kapott, különös lépésre határozta magát. Ugylátszik tul-

ságosan szívére vette, hogy kartársai közül többen nem voltak még összpontosítva, ezért hát

névsort készített vagy harminc kollegáról és a névsort eljuttatta a katonai hatóságokhoz,

talán éppen azzal az elgondolással, hogy ennek ellenében lemondanak újabb katonai szolgálatairól.

Nem kívánunk a feljelentéssel érdemében foglalkozni és csupán annyit jegyzünk meg, hogy köztudomásu, miszerint mindenkinek behívását aszerint bírálják el, hogy ki milyen csapattestnél szolgál és ott mennyire szükségesek az illető szolgálatai, különösen, ha az illető nem közkatoná, hanem valamilyen speciális foglalkozásra képesített szakember. De általában az a mérvadó, hogy az illető csapattestnél milyen a létszám, hogyan váltják az állományt és a váltásra mennyi ember áll rendelkezésre. Tehát

teljesen ettől függ a behívások egymásutána, a hadkötelesek szolgálatainak igénybevétele.

Erről mindössze ennyit. Azonban nem haladhatunk el szó nélkül — a gesztus mellett. Mert

az nem kétséges, hogy amit az illető aradi diplomás tett, az nem egyéb denúciálásnál.

Másokat feljelentgetni, sőt bajbakeverni — mert a feljelentés nyilván azt a célt szolgálta, hogy vizsgálják ki, miért nem voltak még behíva az illetők, — nem méltó jóérzésű emberhez, mert ennek legegyszerűbb követelménye, hogy **mindenki a maga ajtaja előtt söpörjön.**

Ha már az illető nem ad a kari szolidaritásra, nem gondol arra, hogy milyen következményei lehetnek egy ilyen feljelentésnek, legalább arra gondolhatna, hogy

elsősorban a katonaság, a tisztiszellem mennyire megveti a denúciálást, a beárulást.

Tudhatta volna, hogy nyílt, egyenes katonának nem tulajdoníthatnak különösebb jelentőséget az ilyen feljelentésnek már csak azért sem, mert ha az ilyesminek helytadnának, egyéb dolguk sem lenne, mint a rosszindulatu vádaskodások kivizsgálása. Márpedig ennél komolyabb feladataik is vannak. Jellemző, hogy miképpen ítélik meg az ilyen gesztusokat katonáéknál, hogy a feljelentés ügye nyilvánosságra került s így a civiltársadalom is megismerhette az illető diplomást — feljelentő-levél írás közben.

Eredményt tehát nem ért el a feljelentő levelet író aradi diplomás, legfeljebb annyit, hogy jól ráfizet majd erre a kis közlékenységre. Aradon társadalmi bojkott-mozgalom indult meg ellene, nemcsak a kartársak körében, de a közönség részéről is, mert mindenki, aki eljárásáról tudomást szerez, csak felháborodással vesz tudomást a „gesztusról“. Mert az ilyen gesztus — **gusztus dolga** s a jóérzésű emberek gusztusa nem tűri a denúciálást...

B É L Y E G Z Ó K E T
olesón, jól és **Stampa** bélyegzőgyár, Arad,
azonnal készít Str. Eminescu 12.

Kérdőjelbe

fulladt egy utánvételes csomag kalandos története

A posta, ez a rendkívül fontos közszolgálat, egyike minden ország legnagyobbjelentőségű intézményeinek. Posta és vasut — két fő-ütere az ország gazdasági vérkeringésének, két olyan intézmény, amelyre milliós értékeket biznak mindennap, amelyeknek pontosságától a gazdasági élet bonyolult fogaskerék-rendszerének zavartalan működése függ, s amelyeknek minden akadozása az ország gazdasági légzésének akadozását jelenti. De ezen túl, a póstára bizza az ember legbenső magánügyeit, a posta viszi a hirt anyától fiuhoz, férjtol feleséghez, gyermektől szülöhöz, szerelmestől szerelmeshez. Lehet, hogy általában például a hadikiadások, mint fontosabb államháztartási tétel szerepelnek a köztudatban, mégsem tuzás, ha azt állítjuk, hogy

a posta zavartalan működése nélkül hiábavaló minden erőfeszítés, minden fáradozás az ország ügyeinek intézése terén,

gazdaságilag és lélektanilag egyformán nélkülözhetetlen alapkelléke az ország ügyvitelének a postaforgalom jó, sőt kifogástalan lebonyolítása.

Mindezeket előre kívánjuk bocsájtani, amikor az itt következő esetet megírjuk. Előre kell bocsájtanunk, mert a román póstát, mint valóban hivatását jól betöltő intézményt ismeri a közönség olyan szervnek, amely nemzetközi viszonylatban is kielégítette azokat a követelményeket, amelyeknek az egész világra kiterjedő egyezmények és kötelezettségek révén meg kellett felelnie.

Az utóbbi időkben azonban több panasz hangzott el a postaszolgálat ellen s ezek a panaszok legkellemetlenebbül magukat a postaügyeket intéző legfelső hatóságokat érintik.

Bucurestiben tisztában vannak azzal, hogy a postaszolgálat színvonalának fenntartása, a posta megbízhatóságának köztudta, a rábizott feladatok megkivánt elintézése államérdek. Olyan államérdek, amelyet nem lehet nem létezőnek tekinteni s amelyet mindenekelőtt szem előtt kell tartani. Éppen ezért, az alanti eset, amelyet már illetékes postaügyi hatóságok tudomására hoztunk az intézkedések megtétele végett, éppen azt a célt szolgálja elsősorban, hogy

aki bármilyen hasonló szabálytalanságot tapasztal, azonnal hozza a legközelebbi postafőnökség tudomására s ha ez nem használna, juttassa el a panaszt az Ország-

Világ szerkesztőségéhez, ahonnan illetékes helyre továbbítjuk.

Az eset a következő: Hosszu hónapokkal ezelőtt történt, hogy egy ismert aradi uriasszony 32.900 lei értékű csomagot indított utnak vasuton, a bányavidék egyik várcsa felé. A csomagot az illető város postafőnökségének címezte s a feladással egyidejűleg ajánlott levélben rendelkezett a postafőnökségnél, hogy a csomagot 32.900 lei ellenében adják ki X. Y.-nak. A csomag és ajánlott levél elment, azokról semmi hír nem érkezett úgy, hogy bizonyos idő után az aradi uriasszony felszólalással élt és kérte a csomag sorsának kikutatását. Hetekig semmiféle választ nem kapott, majd amikor megsürgette az elintézést, azt válaszolták, hogy a csomag fuvarlevelét rosszul címezték, ezért baj volt a kézbesítéssel. A feladó — bár a fuvarlevél — másolatból kétséget kizáró módon megállapítható volt, hogy szó sem lehet tévedésről — erre megnyugodott, hogy most már tisztázódott a zavar és várta az elintézést. Ám ez továbbra is késett, mire újabb sürgetés, újabb költségek és magyarázatkerések után levél érkezett attól a bizonyos X. Y. urtól, akinek a csomagot 32.900 lei ellenében az ottani postahivatalnak ki kellett volna adnia, s az illető közli, hogy

a csomag már birtokában van, az állomásfőnöktől kapta meg, akinek le is fizette a megfelelő összeget.

Elképzelhető volt az uriasszony meglepetése amikor tudomására jutott, hogy a vasút nem juttatta el a címzetthez, tehát a postahivatalhoz a csomagot, hanem az állomásfőnök ur egész egyszerűen, saját belátása szerint kiadta a csomagot és annak sorsáról hetek elmúltával sem tett hivatalos jelentést. Ám a felháborodáson túl, bizonyos megnyugvást is eredményezett a levél, mert most már minden napra várta a feladó, hogy végre — hónapok múltán, — megkapja a pénzt. Tévedett. A pénz csak nem jött meg. Az esetet ekkor az aradi postafőnökség tudomására hozták és **dr. Creutiu**, az aradi postaszolgálat előzékeny főnöke azonnal intézkedett. Az uriasszony költségére, de saját nevében válaszfizetett táviratot küldött a bányavidéki postahivatalhoz és felvilágosítást kért az ügyben.

A táviratra azonban egyszerűen nem érkezett válasz.

Újabb távirat ment, ami ugyan szintén válasz nélkül maradt, viszont az uriasszony címére válasz érkezett X. Y. urtól, hogy 31.550 leit póstára tett. Azt, hogy miért éppen ennyit és, hogy ha már kifizette az összeget, miért utalja ismét át, nem szólt a távirat.

Természetes, hogy az aradi uriasszony boldogan vette át a pénzt, amiből 1400 lei hiányzik, nem beszélve arról a másik 1000 leiről, amit táviratra, ajánlott levélre, távbeszélőre és hasonló költségekre elköltöttek a hónapokig tartó hajsza közben. Valósággal örülni kellett, hogy a „veszett fejsze nyelét“ sikerült megmenteni, viszont megoldhatatlan-

nak látszó rejtély maradt, vajjon mi a magyarázata a különös ügynek.

Hogy adhatta ki az állomásfőnök a postahivatalnak címzett csomagot harmadik személynek?

Hogyan lehetséges, hogy a reklamációra hetekig semmi válasz sem jött, majd azt a kifogást használták, hogy a címzés rossz volt, holott ez bizonyíthatóan nem felelt meg a valóságnak? Hogyan lehetséges, hogy az ottani postahivatal az ajánlott levélben megküldött rendelkezés kézhezvétele után sem nézett utána annak, mi is lett a 32.900 lei értékű csomaggal, ami mégsem olyan csekély tétel, amelynek olyan kis városban, mint amelyről szó van, ne lehetett volna megérdeklődni sorsát. Hogyan lehetséges, hogy az aradi postafőnökség távirata válasz nélkül maradt és általában, az összes hivatalos reklamációkra X. Y. ur ad választ, akinek pedig mindaddig, amíg a csomag az ottani postahivatalhoz nem ért, semmi köze sem volt az ügghöz? Hogyan szerzett tudomást arról az állomásfőnök ur, hogy a csomagért éppen X. Y. urnak kell jelentkeznie, amikor a címzésben ez a név még csak nem is szerepelt?

Olyan kérdések ezek, amelyekre a hatósági vizsgálatnak kell felelnie és remélhetőleg ez a hatósági vizsgálat rövidesen olyan példaadással szolgál majd, ami intő példával szolgál majd minden tulkapás ellen. Az aradi postafőnökség a legnagyobb eréllyel és a posta tekintélyének megvédésére irányuló alaposítással jár el az ügyben, amelybe, ha valóban tisztázni kívánják az ügyet, be kell vonni a vasuti hatóságokat is, az egészen különös hivatali szabályok szerint eljáró állomásfőnök szerepének tisztázására.

Creutiu dr. aradi postafőnök komolyan veszi hivatását és egyike azoknak, akiket éppen azért állítottak felelősségteljes hivatala élére, mert a közelmúltban több visszaélést lepleztek le a postaszolgáltatnál s a visszaéléseket erős kézzel akarják letörni. Egész sor, hasonlóan erélyes és a fontos hivatal betöltésére magasabb képesítéssel rendelkező postafőnököt neveztek ki mostanában, az erély, a posta jó hírnevének és a postaszolgáltat zavartalanságának megvédésére. Ez a munka pedig nem csak az ugynevezett „nagy esetekre” vonatkozik, hanem a legjelentéktelenebb zavarra is.

Nyugodtan a fogához verheti a garast, ha

MENTHONAL

fogpasztával ápolja.

NAGYIMRE

nőidivat-szalónja az Eminescu ucca 8 szám alatt teljes gőzerővel dolgozik, hogy kielégítse városunk előkelő hölgyközönségének tavaszi rendeléseit.

Elcserélném...

Az ingatlanforgalom terén érdekes új „üzletág“ lett divatosabbá az országban. Ujabban mindenapossa, szinte jellegzetessé váltak országszerte az ingatlancserék, vagyis az olyan ügyletek, amikor a házak, földek, beltelkek nem pénzért cserélnek gazdát, hanem másik, más városban lévő ingatlanokért. A világ gazdasági életét minden vonatkozásban befolyásoló háboru elsősorban az ingatlanforgalom terén, bevezette a cserekereskedelmet. Hatalmas értékek, nagy és közepes, meg egészen kis ingatlanok cserélnek így gazdát és

ezek az ügyletek rendszerint a tulajdonosok költözésével járnak.

Aki egyik városban megvált ingatlanától, odautazik, ahol új háza, vagy földje van, ott telepszik le és folytatja életét ott, ahol a másik városban, vagy faluban abbahagyta.

Szerves kapcsolatban van ez a tünet azzal a gazdasági irányzattal, amelyről legutóbb számolt be az **Ország-Világ**, nevezetesen a cégek „visszaköltözésével“. Valósággal özönlenek a konjunkturális szempontokból elszámazott cégek, vállalatok, vissza abba a városba, ahonnan nemrég elindultak. Mindez természetesen szintén a cégtulajdonosok, az alkalmazottak, a személyzet visszaköltözését is eredményezik úgy, hogy bizony a népesedési hivatalok ki — és bejelentési szolgálatainak mostanában sok a dolga.

Nem helyi jelenség ez, hanem világszerte megnyilatkozó tünete a tőke érzékenységének.

Az egész világon megmutatkozott már a tőke idegessége és nyílt színen játszódtott le a nagy nemzetközi események hatása alatt a tőke menekülése.

Országról országra, határokon, vizeken, tengereken és hegyeken át menekült a tőke, nem volt akadály számára az Óceán sem. Gondoljunk csak arra, hogy például Belgium sokmilliónyi aranykészletéből mindössze vagy százezer franknyi maradt meg otthon, a többi Amerikába vándorolt. S ez csak a hivatalos tőkehullámszámítás. A magántőke talán még érzékenyebb, még nyugtalanabb, még inkább keresi nyugalmi állapotot. Most, a szemünk előtt, városról városra szökdecsel a tőke, amit az ingatlanok képviselnek. Mert természetesen az ingatlan is tőke és ha a vagyoni, amelybe befektették valóban „ingatlan“ tehát meg nem mozdítható is, azért maga az érték kivonható és ismét befektethető, a tulajdonos nyugalmi-érzésének megfelelően.

Igen, a városközi nagy ingatlancsere forgalom, a házakkal és földekkel való cserekereskedelem 1940 nyárvégének jellegzetessége. Mindenütt ilyen csereüzletek vannak kialakulóban, bár természetesen adásvétel-üzletek is jelentős számban történnek mostanában. A divatos jelszó azonban ingatlantulajdonosok körében kétségtelenül ez: „Elcserélném ingatlanomat hasonló értékű ingatlannal...“

Öcök vándorok . . .

„Magánügy“ — így szoktunk napirendre térni más körülmények között az itt leirthez hasonló esetek felett, de ennek a „magánügynek“ számos olyan vonatkozása van, ami sajnos manapság egyenesen **közügy** és amivel valóban érdemes foglalkozni. Arról kívánunk szólni, milyen másodrendűvé vált egyesek számára, ezekben a lelketrázó, idegrongcsoló, lelkibetegséget tenyészítő napokban, a vallás. Meg akarjuk írni, milyen megdöbbentő kortűnet az ideges még a látszat fenntartásával sem törődő kapkodás, amit egyesek visznek véghez vallási hovatartozásuk terén. Mert soha eszünkbe nem jutna olyan esettel foglalkozni, amikor valaki „**meggyőződésből**“ változtat vallást.

Meggyőződésből vallástváltoztatni — valóban **magánügy**, de nem lehet magánügynek tekinteni például annak az ismert aradi okleveles vállalkozónak esetét, aki

a **közelmúlt napokban éppen harmadszor akarta módosítani „elvi álláspontját“ vallási hovatartozása tekintetében.**

Az illető ur még évekkel ezelőtt áttért a keresztény vallásra s megszakította kapcsolatait a zsidó hitközségi élettel. Később azután ugylátszik más meggyőződésre jutott és visszatért a zsidó hitre, ami még mindig elképzelhető elvi, meggyőződési alapon. Utóvégre, valaki — ha nagyvállalkozó, akkor is, — lehet filozófikus természet, aki sokat meditatál a vallások lényegén, elmélyül a hittételekben és végeredményében tényleg megtörténhetik, hogy egymás után két, egymással ellenkező álláspontra jut. De az már, hogy valaki **harmadszor** is meggondolja magát, már kissé különös. Hozzá pedig éppen akkor gondolja meg magát, amikor ilyenirányú elvi álláspontváltogatásának a lelkieken kívül hitvány anyagiakban is hasznát véli látni. Olyankor változtat harmadizben vallást, amikor ez, hogy ugymondjuk, **tömegkísérlet** volt, az események hatása alatt. Minden esetre különös találkozás lenne ez a lelki érzélemvilág hullámvilágának az anyagi természetű életkörülmények felismerésével . . .

Hangsúlyozzuk: távol álljon tőlünk, hogy megítéljük ezért az illető urat. Ellenkezőleg, azért nem is tartjuk „magánügyének“ ezt a vallási csereberét, mert úgy érezzük: **jellegzetes kortűnettel állunk szemben**, lélektani jelenséggel, korunk sajnálatos velejáró tünetével. Ez az ur valósággal menekült, ide-oda futkosott a vallások között, menekül a bizonytalanság elöl, nem érzi jól magát sem itt, sem ott, mintahogy a megrendült hovatartozósági érzés következtében sehol sem érzi már magát otthon, legalábbis ilyenvonatkozásban nem.

Itéletet nem mondhatunk sem erről az esetről, sem pedig azokról a vallástváltoztatási ügyekről, amelyeket ujabban

annyit pertraktálnak az erdélyi városokban. Nem tudható, mi áll a háttérben, mi az indító ok, mert érzelmeket valóban bűn lenne bántani. Ám, ha a társadalomkutatás köröközökutató mikroszkópján szemléljük a tüneteket, megállapíthatjuk, hogy

a lelki betegségnek valóságos hulláma ez, olyan emberek menekülési kísérlete, akik meghasonlottak önmagukkal és akik nagyon is üzletszerűen kapkodnak olyan fogalmak körül, amelyek az emberi lélek lényegének alkotóelemei és amelyeknek összefoglaló elnevezése rövid három betű: a hit...

— **A SOK PANASZ**, az általános igény-leépítés, a minden vonalon mutatkozó gazdasági megszorítások közepette észre sem vesszük, miképpen tűnik el egy régi, keserves, sokat emlegetett aradi panasz. **Eltűnnek Aradról a szörnyű, szegényletes és káros aszfaltgödörök**, eltűnnek az uttest folytonosságát megszakító gödör-völgyek. **Javitják az aradi uccákat és most**, amikor ez a régi követelmény megvalósul, senkinek nem jut eszébe, hogy beszéljen a valóban nagy teljesítményt jelentő megvalósításról. **Kövezik, aszfalozzák a legfontosabb uccákat**, évtizedek mulasztásai nyomán keletkezett tátongó szakadékokat tömnek be, kisimulnak az aszfalt-ráncok és Arad ezt egyszerűen tudomásul veszi, sőt szinte észrevétlenül halad el a milliós közmunkák mellett. Pedig nem olyan egyszerű ezeknek keresztülvitele, hiszen manapság napról napra drágul a nyersanyag, minden nap új meglepetéseket hoz a kiadások terén és általános tünet, hogy a közmunkákat, ha azok nem napi szükségletek kielégítésére vonatkoznak, megszüntetik. Igaz, hogy Arad számára napi szükséglet jellegével bírt már az utburkolat megjavítása, viszont meg kell állapítanunk, hogy **hosszu éveken keresztül, sokkal könnyebb viszonyok, kedvezőbb körülmények között, elsikkadt ez a jelleg a nemtörődömségen**. Aradváros vezetősége igyekszik eltüntetni az uccák aszfalt-szegényét, igyekszik sokkal nyugodtabb körülmények között összeállított munkatervét megvalósítani és eltüntetni a múlt bűneinek nyomait, amelyek annyi kárt okoztak a járműtulajdonosoknak és bosszuságot a közönségnek. Tessék elhinni, hogy ez is érdem, legalább olyan mértékben, mint amennyire érdemnek tartották egyest, hogy kellemetlenkedő és hajuknál előrángatott bíráltságokkal ostorozzák az aradi utviszonyokat akkor, amikor az évek óta feltorlódtott restanciák elvégzésére már megtörténtek az intézkedések.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanok
GOLDSTEIN LAJOS
mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújt kosztüm és kabátujdonságokban, selyem és mosóáruban.
Str. Bratianu 2.

A Magyar Népközösség

testvér-közvetítő akciát indított

Az aradi Magyar Népközösség ismét hallatott magáról. Palágyi Jenő dr., a Népközösség elnöke, aki igaz orvos módjára vezeti a magyarság népi egységszervezetének ügyeit is, felhívással fordult a napilapok hasábjain az aradi magyar családokhoz. A felhívás arról szól hogy

jelentkezzenek azok az áldozatkész magyarok, akik hajlandók a Népközösségnek segítőkezet nyújtani a szellemi kiválóságokkal megáldott szegény, vidéki magyar gyermekek oktatási lehetőségének megteremtésénél. Jelentkezzenek azok, akiknek módjukban áll felettük gondos ellenőrzést, szerető figyelmet gyakorolni, akik meglehetősen tudnának biztosítani és hajlandók a magyar jövőért ilyen nagyobb áldozatot hozni, vagy legalábbis az ellátási díjat szerényebb összegben állapíthatják meg, avagy érdeklődésük egyéb látható jelével képesek e tanulók sorsát irányítani...

Igy szól ez a felhívás és nemesebb, szebb kezdeményezése már rég nem volt az erdélyi magyarságnak, mint ez, amelyet éppen Aradról indítottak most utra.

Több ez, mint jótékonykodásra való felhívás. Milyen szép lenne, ha a közönség megértene és

a tehetősebb szülők gyermekei testvérükül fogadnák a tanévre a szegény kis magyarokat, a jobb módu városi magyarok gyermekként házukba vennék egy-egy szegénysorsu vidéki gyermeket. Testvérmozgalomnak kell megindulnia, testvérmozgalommá kell kifejleszteni ezt a szép aradi kezdeményezést, amelynek melegsége arra vall, hogy a Népközösség élén ezuttal olyan férfi áll, aki valóban, mint orvos, mint a betegségek jó ismerője hajlik a magyar kérdések fölé. De nem csupán a testi kórokat ismeri jól Palágyi Jenő dr. a tudós orvos, hanem a társadalmi betegségeket, a bajokat és nehézségeket, a szomorúságot és a könnyeket, a tehetséges szegények kettőtört fejlődni vágyását és azokat az erőket, amelyeket ezekben a vonatkozásokban a magyar népi közösség szolgálatába lehet állítani.

Az aradi Magyar Népközösség tevékenysége egyre fokozódik, mind tevékenyebbé válik ez a mindennapi valóság-gá komolyodott intézmény. Nem politikával, nem a politikának azzal a fajtájával foglalkozik, amelytől csak meddősé-

Napvédő szemüvegajándékok érkeztekoriási választékban

K U N,

OPTIKAI ÉS FOTÓSZAKÜZLETE,
Arad, Bulev. Reg. Maria 10 szám

get, hiábavaló önmarcangolást, torzsalkodásra való felhívást tapasztaltunk, hanem tevékenységét társadalmi, népművelő és jótékonyásra „korlátozta“. Ez a „korlátozás“ azonban az igaz népi politika korlátlan lehetőségeit nyitotta meg, s ezeknek a lehetőségeknek kihasználásán, a munka behatóbbá tételén, a lendület fokozásán **dr. Palágyi Jenő** főorvos, elnök vezetésével valóban rátermett, hozzáértő és lelkes, minden munkát készségesen vállaló vezetőség dolgozik. Ami fő, eredményesen . . .

Sűrű, fekete panaszfelhők a Telefontársaság felett, - az előfizetők száma országszerte „esik“

Ujabb, kellemetlen meglepetéssel szolgált a Telefontársaság aradi előfizetőinek: máról holnapra megváltoztattak ötszáz számot, anélkül, hogy ennek az intézkedésnek nyilvánossághozataláról és az új számok közléséről idejében gondoskodtak volna. Ötszáz telefonelőfizető számát napokon keresztül hiába tárcsázták az ügyfelek, ismerősök, egyszóval mindazok, akiknek a távbeszélő-előfizetővel dolguk lett volna, a telefon csak csengetett, csengetett a végtelenségig . . . a hívott szám pedig nem jelentkezett. Semmi jel, ami az automata központ részéről tudatta volna, hogy a szám már megszűnt, semmi közlés, hogy az emberek tudták volna magukat mihez tartani. Ugy hajtották végre ezt az „ujítást“, mint valami nagyfontosságú, titkos katonai parancsot, pedig a telefonelőfizetők éppen nem titokzatosság miatt tartanak távbeszélőkészüléket. Kellemetlenségeken kívül súlyos anyagi károkat is okozhatott ez a nemtörődomség. Ugyvédeket hiába kerestek ügyfeleik, kereskedőket vevőik és például, ha orvosok telefonszámával is megtörtént a változtatás, súlyos betegek maradhattak orvosi segítség nélkül — a Telefontársaság jóvoltából.

Különben jellemző a telefonszolgálatnál tapasztalható figyelmességre és előzékenységre, hogy az új számok miatt készített új, helyi telefonkönyv „már“ a változások másnapján megjelent (valóban csodálatos gyorsaság), viszont az előfizetők többsége — sőt nem túlzás ha azt mondjuk, hogy csaknem valamennyi, — még napokkal a megjelenés állítólagos napja után sem vette kézhez az új számokat tartalmazó nyilvántartást. Az aradi telefonelőfizetők szerény kérését tolmácsoljuk, amikor alázatos tisztelettel kérjük a nagytekintélyű Telefontársaságot, méltóztassék kicsit több figyelmet szentelni előfizetői táborának. Teszük ezt különben nemcsak a közérdek védelméből, de tekintettel a Telefontársaság saját külön érdekeire is. Ugyanis

általában úgy tudják Aradon, hogy az ötszáz szám megváltoztatása éppen azért vált szükségessé, mert az aradi előfizetők száma tetemesen megcsappant.

Minden esetre feltűnő, hogy a kétezres sorozathoz, vagyis a kettőssel kezdődő számok csoportjába tartozó előfizetőszámokat változtatták meg, ami azt jelenti, hogy ilyen magas sorozatra nincs szükség. Már régebben beszélnek Aradon az előfizetők számának apadásáról, s ennek okát is adják. A rossz kiszolgálással. Az állandó zavarokkal, az automata központ körüli panaszokkal és nem utolsósorban a városközi beszélgetések szolgálata terén mutatkozó kívánnivalókkal magyarázzák a közönség elkedvetlenedését a telefontól. Az interurbán-szolgálat jellemzéséül a következő két esetet mondotta el egy felháborodott aradi előfizető:

Nagyváradot jegyeztette este kilenc óra előtt öt perccel. Mivel a kért számot nem hozták, negyed tizkor megsürgette a beszélgetést és a központos kisasszony így válaszolt: „Igen, azonnal, tessék várni a készüléknél...“

Az illető ur várt, várt néhány percet, majd letette a kagylót azzal, hogy ugyis csenget a központ. De fél tizig nem csengetett, mire az illető ismét sürgetett. A központtól azonban ezuttal a következő meglepő közlést kapta:

„Itt semmiféle váradi beszélgetés nincs jegyezve az ön részére.“

Hiába bizonygatta, de igen, sőt már sürgette és már meg is ígérték, hogy „azonnal“ hozzák a hívott számot. Csak gorombaság és türelmetlen leintés volt a válasz a központ részéről. Fél tizkor azután ismét jegyeztette a beszélgetést, mire pedig a számot behozták, a hívott fél már eltávozott hazulról és így a beszélgetés — fontos üzleti ügyről volt szó, — a kutba esett.

Más: Aradi kereskedő Temesvárt jegyezteti a reggeli órákban, „taxa inverssel“, ami azt jelenti, hogy a beszélgetést a hívott számnak kell fizetnie. Fél óra multán behozzák a beszélgetést, a kereskedő elintézi a dolgát, már rég el is felejtette az ügyet, amikor újra szól a telefon és a központ közli:

„Temesvár nem hajlandó a taxa-inverses hívást fogadni.“ Ami azt jelenti, hogy a díjszabásnak megfelelő összeggel a hívó felet terhelik meg. A kereskedő közölte, hogy már egyizben beszélt Temesvárral és azóta nem jegyeztetett beszélgetést, amit a hölgy eleinte nem hitt, de azután megnyugodott abban, hogy ő tévedett és az egyszer jegyzett beszélgetést kétszer akarta lebonyolítani, ami azzal a következménnyel is járhatott volna, hogy a temesvári szám fogadja a hívást és ebben az esetben nincs az a hatalom, amely törölje a beszélgetésért járó díjtétel terhelését...

Ilyen és ehhez hasonló dolgok valóban nem vallanak azokra az üzleti elvekre, amelyeket a Telefontársaság még nem is olyan régen fennhangon, kiabáló reklámokkal hirdetett és amelyet méltán elvárhatnánk olyan amerikai világ-

vállalattól, amelynek hazájában az üzleti szellem áll mindenekfelett. A mellékelt ábrát pedig valóban nem nevezhetjük az üzleti előzékenység, a kereskedelmi szellem mintaképeknek...

Nem lehet elhallgatni...

A közelmúlt napokban történt, hogy egyik előkelő, az országhatárokon túl is ismert nevű bucarestii ujság állítólagos üzletszerző-megbizottja megjelent az egyik kisebbségi kézműipari üzemben és felszólította a tulajdonosnőt, hogy fizessen elő a lapra. A felszólítás — nem kérés — úgy szólt, hogy

az illető hölgy azonnal fizessen ki egy évi előfizetési díjat, mert ellenkező esetben majd az illető ur megtalálja a módját és lehetőségét annak, hogy kellemetlenkedjék.

Az eset egyéni vonatkozásaitól és elintézésétől eltekintően, foglalkozunk keil ezzel a különös üzletszerzéssel — bucarestii laptársunk érdekében is. Mert meggyőződésünk, hogy a bucarestii központban, ahol a százezres példányszám hirdetesi és egyéb kiadóhivatali ügyeit intézik,

nem is sejtik, hogy milyen megdöbbentő módon akar üzletet szerezni a lapnak egyik megbizottja.

Mondanunk sem kell, hogy a hatalmas lapvállalatnak **nem fontos, hogy egy, tiz, vagy száz uj előfizetővel többet szolgál ki, vagy kevesebbet, viszont a vidéki üzletszerző szempontjából nagyjelentőségű néhány uj, éves előfizetés, amiből megfelelő százalékot vág zsebre jutalék címén.**

Aki azonban így visszaél egy nagyvállalat tekintélyével, visszaél azzal a hatalommal, amelyet ez a bucarestii lap, mint valódi sajtónagyhatalom képvisel, akkor nemcsak a vidéki közönséget zaklatja — mégpedig a rendes üzletszerzői élelmességet messze meghaladó eszközökkel, — de

szégyent hoz a nagyvállalat nevére is, amit ha Bucarestiben megtudnak, azonnal meg is torolnak.

Éppen ezért, helyén való lenne, ha a bucarestii nagylapok — mivel az elmondott eset sajnos nem elszigetelt jelenség, — megfelelő ellenőrzést gyakorolnának vidéken és lehetetlenné tennék, hogy

nevükkel és tekintélyükkel visszaélve zsarolásokat kövessenek el.

Természetesen a magunk részéről egyelőre nem kívánunk neveket említeni, a „meglátogatott feleknek“ pedig kinos fellépniök a kitartóan követelődző üzletszerzők ellen, viszont az ilyesmit ilyen kisvárosban nem lehet titokban tartani és végeredményében az „esetek“ eljutnak a hatósági vezetők fülébe. Márpedig úgy az aradi közbiztonsági hatóságok vezetői, mint Ionescu S. Petre vezető főügyész olyan emberek,

akik nem türnek ilyen természetü „üzletszerzést“ és ha tudomást szereznek a különös fenyegetésekről, akkor már intézkednek is, hogy hasonló esetek ne fordulhassanak elő Aradon. Az pedig éppenséggel nem kellemes egyik bucarestii lap számára sem, ha a hatóságok által megindított vizsgálat miatt botránys bonyodalmakkal kapcsolatosan emlegetik nevét . . .

Öfelsége - a kofa

„Szabott árak“, irták ki ezelőtt a nagyon előkelő üzletek, „alku nincs“, fűtték hozzá ehhez a megállapításhoz és ha valaki esetleg ennek okát kérdezte volna, a válasz kétségtelen így hangzik: „ . . . nem vagyunk a piacon . . .“

Mert azelőtt — hová lett a tavalyi hó? — a piacon nem csak lehetett, de **kellott is alkudni**. Egyszerűen „**palinak**“ nézték azt, aki alku nélkül megvásárolta első szora a zöldséget, vagy káposztát, tejfelt, vagy gyümölcsöt. Ez volt a piac sava-borsa, ez a csendes, szivós közelharc a háziasszonyok és a kofák között, leiekért, banikért, -- ugyszólván csak kedvetelésből . . .

Próbáljon csak manapság alkudni valaki a piacon. Ha valamelyik háziasszony történetesen mindjuc egy-két évet aludt volna s most ébredne fel anélkül természetesen, hogy a változott piacviszonyokat ismerné, testi épségét, életét, családja boldogságát veszélyeztetné, amikor mit sem sejtve, az „egykori“ szokásoknak megfelelően elkezdene alkudni. Napjainkban veszedelmes piacra járni olyanoknak, akik nincsenek hozzászokva a „szabott árak“ rideg üzleti formaságaihoz, arról pedig, hogy ez a kísérlet sikerrel is járhat, szó sem lehet.

Ellesett párbeszéd a piacról:

— Hogy a paradicsom néni? — kérdi a háziasszony.

— Hat (vagy hét, vagy nyolc ahogy az eladónak éppen tetszik, szabad belátása szerint) lei, — válaszolja a kofa ki-mérten, szinte elutasító hidegséggel. Hangjában ott cseng a biztos öntudat, a magabizás, a feltéldiktálás minden erélye. Tudja, hogy itt a piacon ő, az eladó az ur s akinek tetszik, az engedelmeskedik feltételeinek, aki nem — az éhes marad . . .

— Hatért nénike, hatért, — próbálja az alkut folytatni a háziasszony, mire valóságos kórus zeng fel, mert amikor az éppen kérdezett kofa-hölgy szólója megadja a választ, mint nagyszerűen szervezett énekkar zug fel a környező kofák kórusa. A szólista hölgy ugyanis kijelenti:

— **Annyiért bizony én is ennék!**

A karzene motívuma pedig ez: „Nem lenne talán olcsó kicsit?“. „Ingyen akar enni?“ „Pirosítóra semmi se sok, pa-

radicsomra sajnálja a pénzt!“ A kórus és szólista felháborodása állandóan nő és ha a vevő még tovább találna vitatkozni, elsodorja a piaci guny, a piaci felháborodás, a piaci szemtelenség növekvő áradata.

Nem kérem, nincs alku. Szabott árak. Akinek nem tetszik, az menjen üzletbe vásárolni. Ez ma a piachelyzet, amelynek mindinkább némaságra kárhoztatott rabszolgája a városi kisember. A falusi termelőket senki nem rendszabályozza meg, senki nem kéri számon az önkényesen megállapított árakat s mialatt a kereskedőket állandóan ellenfele árellelnőrzésnek, nyomozásnak, vallomásnak, ellenvallomásnak vetik alá, mialatt a kereskedő panasz nélkül teljesíti a legsúlyosabb adófizetési kötelezettségeket, addig a falusi termelés kereskedelmi része szabad vadászterület, ahol a haszon kulcsát korlátlanul határozzák meg — maguk az érdekeltek.

Olyan drágaság uralkodik a piacokon, hogy az már elviselhetetlen.

Az aradi piac, ahol valamikor országoshírű volt az olcsóság, ma vetekszik az ország többi piacaival, ahol pedig szintén nem szerénykednek az árak megállapításával. A paradicsom a nyár első hónapjaiban a déligyümölcsre emlékeztető fényüzési cikk volt — már ami az árakat illeti. **A gyümölcsök megfizethetetlenek. A főzelékfélék méregdrágák.** A legegyszerűbb háztartási igények kielégítése bűvészmutatványokat igényel és senki sem tudja, hogy mit hoz a holnap. Gondok, tornyosodó gondok alatt roskadozunk és lassanként valóban ott tartunk majd, hogy a piacon sem alkudoznak már a kosztpénz vékony kötelén strohschneideri mutatványokat végző háziasszonyaink, mert egyáltalában nem tudnak már vásárolni . . .

Közvetitek, veszek, eladok

műtárgyakat, festményeket, antik és modern butorokat, szőnyeget stb.

SALGONÉ BIZOMÁNYI ÜZLET

Calea Banatului 2. — Kain gyógyszertárral szemben.

Iksz odamegy a kávéházban Fikszhez és sugdosni kezd neki:

— A feleséged két évvel ezelőtt megszökött tőled, ugy-e?

— Igen, — bólint Fiksz — de mit akarsz ezzel mondani?

— Tegnap látta valaki a városban.

Erre Fiksz kétszer pofonüti Fikszet, aki indignálódva mondja:

— Azt hiszed, hogy pletykáltam?

— Frászt, — feleli nyugodtan Fiksz — nem pletykálásért, hanem rémhírterjesztésért kaptad.

Igy strandoltok ti! . . .

Az ember fekszik a strandon, eltikkadva a melegtől. Százféle elintézi való dolga is akadna, de mindezt jobb időkre halogatja. Illetve rosszabb időkre, amikor kissé újra hűvösebb lesz, esetleg esni is fog.

Az ember egyelőre nem akar felöltözködni. Fekszik a homokban, egy szál uszónadrágban és a strandolókat szemléli.

S amint szemléli őket, lassacskán arra eszmél, hogy a természettudományok egyik új ágának, a strand-zoológiának vetette meg az alapját. Itt van például mindjárt.

A versenyszó | A versenyszó felkötői vászonfejkötőjét és fejest ugrik a vízbe. Ráugrik egy idősebb hölgy fejére, a víz hatalmasat loccsan, tiz ember gutaütést kap az ijedtségtől. A versenyszó kraulozni kezd, karjaival jobbra és balra veszettül csapkod maga körül. Lábaival kétméteres hullámhegyeket támaszt, a vízből szabályos időközökben szájába vesz három decit, azután ráköpi arra, aki épp elébe kerül. Szemét lehunyja és karjaival hol egy ártatlan feleséget, hol pedig egy védtelen ügyvédet üt le. Mindezt addig folytatja, amíg végül emberére akad, aki megfogja a nyakánál, háromszor a víz alá nyomja, azután leken neki két olyan pofont, hogy a versenyszó az eget megafónnak nézi és néhány napig kénytelen beszünetelni a tréningjét.

A néger | Ugy nőnemű, mint himnemű válfaja egyaránt nagyon gyakori. Korán reggel kifekszik a napozóba, oda, ahová legjobban tűz a nap. Leereszt magáról minden leereszthetőt. Egy félliteres üvegből bekeni magát olajjal. Benyálaz egy falevelet és ráragasztja az orrára. Ott fekszik a napon estig, közben-közben aggódó pillantásokkal méregeti, hogy mennyivel lett megint sötétebb. Súlyt helyez rá, hogy ő legyen a strandon a legfekeőbb. Ha jó napot akarsz neki szerezni, mondd azt, hogy: „nahát, maga egy valóságos néger!” Ilyenkor boldog és megelégedett, de végcélját még mindig nem érte el. Gyorsan visszafekszik a napra és addig fekszik, amíg egy aszalt vadkörtehez nem lesz hasonlatos és amíg napszurással párosult hógutával haza nem támogatja két ismerőse. Összel, szeptember végén, heves szivdobogást fog kapni és nehéz légzése lesz. Akkor elmegy majd az orvoshoz, aki közli vele, hogy szivneurózisra van. A néger hölgy, illetve ur ott fog állni az orvos előtt, levetkőzve, szénfeketére aszalva és ezt fogja motyogni: Érthetetlen! Hiszen az egész nyarat az egészségemnek szenteltem!

A hasbehúzó | Alapjában véve nem is olyan kövér férfi. Mindössze nyolcvanöt kiló, tehát csak husz kilóval nehezebb a belvedereit Apollónál. A baj azon-

ban az, hogy hogy ezt a huszkilós többletet kizárólag a hasa képezi. Ez a has olyan, mint egy jó versenyló: folyton előre tolakodik. Állandóan az élen halad két fejhosszal és csak jóval utána jön a has gazdája. A has gazdája, valljuk be nyíltan, szégyenli a hasát. Még nem öreg ember, lehet ugy 50—55 éves, tehát fokozott mértékben akar tetszeni a nőknek. A nők viszont, tudja az ég, miért, nem rajonganak egy huszkilós hasért. Mit csinál tehát a has gazdája? Behúzással leplezi. A has behúzása ugy történik, hogy tulajdonosa a lehető legegyszerűbben kihúzza magát, vállait hátrafesztíti, egy hatalmasat belélegzik és a kilégzéstől a legszigorubban tartózkodik. Ebben a helyzetben sétál a víz partján, has nélkül, mint egy Adonisz, illetve mint egy gladiátor és igézõ pillantásokkal nézi végig a nőket. Ezt körülbelül harminc másodpercig bírja. Akkor arca kék, illetve zöld lesz a visszafojtott lélegzéstől, gyorsan bemegy a vízbe, friss levegõt enged a tüdejébe, a hasát kiereszti és párpercnyi megkönnyebülés után ujra kezdi az egészet.

A disznó

Pontosan déli tizenkét órakerkezik, a legnagyobb hőségben. A legdivatosabb empriméből készült strandruha van rajta, alatta kétrészes fürdõkosztüm. Lábain félméter magas parafaszandál, melynek zsinórijai ravasz és komplikált tekervényekben a térdéig kusznak fel. Fején kilencven centiméter átmérõjü szalmakalap, orrán zöldkeretes, rozsaszin szemüveg, egyik kezében duzzadó strandtáska, a másikban tarka strandernyõ. Belefekszik a nyugszékbe, öt percig fekszik, akkor végigsétál a víz szélén, majd eltűnik és feljlesen átöltözve jön vissza. Másik trikó van rajta, másik ruha, szandál, kalap, táska és ernyõ. Megint befekszik a székbe, megint sétál. A vízben még soha senki se látta. Állítólag három okból nem mehet be a vízbe. Elõször: mert tönkremegy az ondolás. Másodszor: mert lejön a festék az arcáról. Harmadszor: mert a fürdõtrikójának árt a nedvesség. Ha már nem bírja tovább a hõséget, hazamegy és otthon megfürdik a kádban.

A pesszimista

Nem bízik abban, hogy reggel kilenckor még lesz kabin — õ már hajnali hat órakor felkel, hogy legkésõbb hét órára a strandon lehessen. A pénztár még nincs nyitva, a kabinosok most söprik a strandot, az uszómester még csak most halássza ki a feltünõbb szemeteket a vízbõl, de a pesszimista már ott áll a pénztárablak elõtt, hogy õ legyen az elsõ, akit beengednek. Koránkelésének meg is van a gyümölcse, mert valósággal duskálkodhat az üres kabinokban. Ő persze egy olyan kabint választ, amelynek falába valaki már egy nagy lyukat furt, miáltal neki nem kell külön fáradnia.

Itt említenõ meg a pesszimista szõges ellentéte, az optimista is. Az optimista déli tizenkét óra tájban jön ki a strandra: „majd csak lesz még egy kabin!” kiáltással. Hát kabin van is, csak többnyire el vannak foglalva. Ilyenkor az optimista bemegy ruhában a strandra és jólelkü ismerõst ke-

res, aki megengedi, hogy levetközzék a kabinjában. Ismerős azonban többnyire ilyenkor nem akad és ha végül mégis akad egy, az az optimista szabója, akinek két év óta tartozik.

Az ismerkedő

Leginkább himnemű változatban fordul elő s ismerkedési kísérleteit majdnem kizárólag a nőnemű strandolók irányában fejti ki. A csinos és fiatal nőnemű strandolók irányában. Legötletesebb ismerkedési kísérletei:

- a) Mit tetszik szólni ehhez a kutya meleghez?
- b) Pardon, hátul kigombolódott a pánt. Majd én begombolom.
- c) Nincs nagyobb élvezet, mint a hátonuszás. Ha óhajtja, megtanítom.
- d) Bocsánatot kérek, de nagyságos asszonyom olyan ismeretlennek tűnik fel nekem, hogy kénytelen vagyok bemutatkozni. Nevem Vadász.

Az ismerkedők népes csoportjához tartozik a Vicces is, ő azonban veleszületett, egészséges humora segítségével ismerkedik. Legsikerültebb trükkje: a víz alá bukik, odauszik a kiszemelt hölgyhöz, lecibálja róla az egyik fürdőcipőjét, a cipőt a saját fejére teszi, azután felbukkan a vízből és így szól a hölgyhöz:

— Mit tetszik szólni az új fürdősapkámhoz?

Ha a kiszemelt hölgynek csak egy parányi érzéke van is a humor iránt, elmosolyodik és az ismeretség kész.

A felszerelt

Praktikus, előrelátó és az otthon kényelmét a strandon sem akarja nélkülözni. Ez okból a következő tárgyakat hozza magával:

- a) egy felfújható gumi-matracot, amelyet saját tüdejüleg fuj fel;
- b) egy fürdőtrikót a szárazon való tartózkodásra;
- c) egy fürdőtrikót a vízbe;
- d) egy fürdőtrikót arra az esetre, ha a b) alatti fürdőtrikó elszakad;
- e) egy fürdőtrikót arra az esetre, ha a c) alatti fürdőtrikó elszakad;
- f) egy tartalék-fürdőtrikót a d) és e) alatti fürdőtrikók egyikének elszakadása esetére;
- g) egy vízmentes szelencét, amelyet magával vihet a vízbe s amelyben cigaretta, notesz, tü és cérna, töltőtoll, angoltapasz, fogpiszkáló és szóda-bikarbonsav van. Végül pedig
- h) egy kvarclámpát, arra az esetre, ha a strandon véletlenül nem sütné a nap.

KÉPKERETEK GYÁRI ÁRBAN

FREIMANN

Magyarország, Budapest, Bld. Reg. Ferdinand 7 — az udvarban.

Miután otthon a csomagolásnál ennyi tárgyra kell gondolnia, nem csoda, ha egyről másról megfélekedzik és így gyakran csak a strandfürdő pénztáránál veszi észre, hogy otthon felejtette a pénztárcáját.

A zabáló

Bocsánat a parlagi kifejezésért, de csak ez a szó fedti hüen azt, amit a zabáló művel. Délelőtt tíz órakor, amikor még van pénze, beül a strandbüffébe, megeszik egy zónapörköltet, két pár virsli tésztében és három adag szalontüdőt gombóccal. Fél tizenkettőkor újra beül a vendéglőbe és botrányt csinál, amiért még nincs kész az ebéd. Végre hozzák az ebédet. Végigeszli az egész menüt, aztán kéri a panaszkönyvet és beírja, hogy rablás, milyen kis adagokat adnak. Rendelne még egy menüt, de a pénze már elfogyott. Ezért bemegy a kabinjába és kihoz onnan egy terjedelmes koffert, amelyből tíz vizeszemlyét, egy nagy bődön körözött liptóit, kilenc cső főtt kukoricát és egy hatalmas görögdiányét vesz elő. A zsiros papirosokat, dinnyehéjat, kukoricacsutkát nagylelkű krózus módjára szétszórja a szélrózsa minden irányába. Délután megállapítja, hogy éhes, de sajnos, már elfogyott mindene. Szerencsére találkozik egy ismerősével, aki megosztja vele félkiló téliszalámiját és a nyolc zöldpaprikáját.

A zabáló másnap arra ébred, hogy heves gyomorgöröcsök kineznek.

— Érdekes — mormogja magában — pedig alig ettem tegnap valamit. Ugy látszik, a strandfürdő nem tesz jót a gyomromnak.

A lefoglaló

Összes ingó és ingatlan cökmökjait magával viszi a kabinból és hogy kényelmét százszázalékosan biztosítsa, itt is, ott is lefoglal valamit. A napozóban lefoglal egy deszkapriccsét olyképpen, hogy ráteszi a fürdőköpenyét. A víz szélén padok egyikét a strandtáskájával foglalja le. Van azonkívül egy foglalt karosszéke a strand egyetlen árnyékos helyén is, továbbá egy másik a zuhanyok közelében, nagy meleg esetére. Amikor mindezt lefoglalta, bemegy a vízbe és árgus szemmel figyel, nem ül-e le valaki a lefoglalt helyek egyikére. Amikor valaki leül odafut hozzá és pulykavörös képpel figyelmezteti, hogy ez a hely foglalt. Van, aki nem akar veszekedni és elmegy, van azonban olyan is, aki nem hagyja magát. Ilyenkor megindul a szóvita, amely azzal kezdődik, hogy: „ez nem színház, itt nem lehet lefoglalni!” és azzal végződik, hogy: „ordenáré az a csunya mamád, aki a világra hozott!” Utóbbi szavakat a lefoglaló mondja, aki állandóan nagy raktárt tart az eféle zamatos bővített mondatokból és ha csak egy kis szerencsénk van, előbb-utóbb ő is kifog magának két pofont.

Egyelőre ennyit szedtem össze a strandzoológia hatalmas területéről. Aki további válfajokat is ismer, kérem közölje velem sürgősen, mert a jó zoológus holtig tanul.

„Mindent a vevőért!”

Az Ország-Világ közgazdasági villám-akadémiája

Manapság mindenkinek szüksége van jó idegekre, de leginkább talán mégis a kereskedőnek kell kötélidegekkel rendelkeznie. Amíg ma egy vevő megvesz valamit, a kereskedő levezekelte összes multbeli és eljövendő bűneit, ám az illetudó kereskedő sohasem veszíti el türelmét, még akkor sem, ha a vevő akár másfél óráig is válogat. Ha azonban a kereskedő már semmiképpen sem bír uralkodni magán és a vevő méltatlankodva kérdezi:

— **Mi az, kérem, talán feltartom önt?** — akkor az illedelmes kereskedő finoman így válaszoljon:

— **A viláért sem! Igaz, hogy holnapután el akartam utazni, de uraságod kedvéért szívesen elhalasztom az utazást jövő hétre.**

Főképpen női kalapüzletekben van szükség önuralommal párosult illetudásra. Az ismert kalapszalónba nemrég beállított egy hölgy délelőtt tíz órakor és este hatig négyszáz kalapot próbált fel. Közvetlen zárás előtt boldogan kiáltott fel:

Látja, kisasszony, ez a kalap jó! áll nekem. Csomagolja be.

A kiszolgáló kisasszony udvariasan meghajolt:

— **Nagyon szívesen, nagyságos asszony, de ez az ön saját kalapja.**

Különös figyelmet kell szentelni azoknak a vevőknek, akik mindig visszatérnek, hogy a vásárolt ruhaanyagot kicseréljék. Ha az ilyen anyagcsere-betegségben szenvedő vevő például feketepettyes fehér selymet kér, akkor feltétlenül zöldcsíkos sárga bársonyt mutassunk neki. Ha pedig a vevő esetleg megkérdezné, hogy miért nem azt mutatjuk neki, amit kér, akkor az illedelmes eladó így válaszoljon:

— **Mert én mindjárt azt mutatom, amelyre a kért anyagot holnap ki méltóztatna cserélni.**

Ha férfi vevő női holmit vásárol, a figyelmes eladó mindig kérdezze meg:

— **Becsés neje részére lesz, avagy mutathatok valami finomabb n. l. öségeit.**

Férfiszabóknak főleg akkor kell az illemszabályok betartására ügyelni, ha a rendelő a részletfizetési feltételek iránt érdeklődik. Ilyenkor a jólnevelt szabó előzékenyen így válaszoljon:

— **Oh, kérem, szóra sem érdemes. Nálam a finom kuncsaftoknak nem kell betartani a részleteket, én sohasem szólítom fel őket.**

Ezután halkan még hozzáteheti:

— **Viszont, aki nem tartja be a részleteket, azt nem tekintem finom kuncsaftnak, tehát azt felszólítom.**

Az udvarias kereskedő mindig tekintettel van vevője családi állapotára is. Ha például egy ur öltönyt akar vásárolni egy ruhaüzletben és így szól:

— **Ez az öltöny nagyon tetszik nekem, de attól tartok, hogy a feleségemnek nem fog tetszeni, — ilyenkor a kereskedő kedvesen jegyezze meg:**

— **Tessék nyugodtan megvenni, mert kezeskedem, hogy uraságos sokkal hamarabb talál egy másik feleséget, mint egy ilyen pompás öltönyt.**

— **A VEVŐ MINDIG RÁFIZET.** Már több ízben szóvá tette az **Ország-Világ** a közszükségleti cikkek — és elsősorban a tűzira — kicsinybeni kíméssel kapcsolatos panaszokat. Most ismét szóvá kell tennünk ezt a kérdést, különös tekintettel az újabban alkalmazott árellelőrzési intézkedésekre. Ugyanis **nem elegendő, ha az árakat szabályozzák, ha ugyanakkor bizonyos súlyos eltérések mutatkozhatnak a minőség és mennyiség terhére.** Tisztelet és becsület a tisztességes kereskedőknek. Senki sem akar általánosítani, amikor megállapítja, hogy például a tűzifánál úgy mennyiségileg, mint minőségileg súlyos karosodás éri a vásárlót, mert silány fát kap, mesterségesen „szabályozott“ súlyban, vagyis szándékosan nedvesítve, de még így sem az eladás szerint névérték súlyban. Hiábavaló ilyen körülmények között minden árellelőrzés, minden szigorú intézkedés, amely az eladási összeget szabályozza, mert akármilyen „olcsón“ is határozzák meg az árakat, a **vevő** súlyban **ráfizet.** A tisztességes kereskedők és nagykereskedők ezektől a megállapításoktól nem érezhetik magukat sértve, ellenkezőleg: éppen kár érdek lenne, ha megtalálnák a módot a visszaélések megszüntetésére, mert **ezek az üzérkedések nem használnak a kereskedelemnek.** Ezzel a kérdéssel az érdeklépviseleti és elsősorban a céhvezetőségeknek kellene foglalkozniuk, mégpedig a kellő komolysággal, mert a kontárkereskedők ezekkel a sötét kis üzelmekkel komoly károkat okoznak a nagy adókat és minden egyéb közterhet viselő rendes üzletnek.

Mint a harang nyelv nélkül,

olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Új vevőket ma már csak **szabadtéri reklám** által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart **vagy készít,**

nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az **ORSZÁG-VILÁG „AGGE“ REKLÁMOSZTÁLYA**

elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. Tegyen **kísérletet!**

Bulv. Regele Ferdinand 19.

Telefon 15—25.

Nem fontos, de érdekes

hogyan az aradi megyeház kertjéről évente megfelelnek. Ez a kert évek óta és így idén is zárva maradt a közönség számára, bár a nyugdíjasok és a gyermekek szívesen ke-resték fel zöldjét akkoriban, amikor még nyitva állt a közönség rendelkezésére. Kicsit talán elkéstünk ezzel a megállapítással, hiszen ugylátszik kifelé haladunk a nyárból, de talán a szép őszi napokon mégis élvezhetnék a megyeház kertjét azok, akik szeretnek elüldögelni a fák alatt, a padokon...

* * *

hogyan mennyire különös az a feledékenység, amellyel Arad közönsége egyszerűen nem vesz tudomást a **Közművelődési Palotában** lévő gyönyörű képtárról. Ez a képtár olyan színvonalas, annyi értékes képet tartalmaz és olyan szép, hogy vidéki viszonylatban bizony messze földön nem találni párját, hiszen Arad képtára még nagyvárosokban is jól megállná helyét. Ugyanez az érdektelenség nyilvánul meg általában minden iránt, amit a **Közművelődési Palota** jelent és láttnivalóban kínál a közművelődés szempontjából a közönségnek. Arad közönségének jelentős többsége nem is tudja, hogy milyen szép képtárat zár magában a palota állandó kiállítási osztálya és — éppen a most megindult művészet — pártoló és szép iránti szeretetet fejlesztő mozgalom jegyében, — az aradi **Magyar Nép**közösség tanulmányi látogatókat rendezhetne a képtárba.

URANIA: Nagyművek színháza. Telefon: 12—32.

Ma és minden nap: 3, 5, 7.15 és 9.30 órakor

Minden idők leghatalmasabb alkotása! A német ejtő-
ernyős osztagok filmje.

„D. III. 88“-as repülő bajtársak

Eredeti felvételek a nyugati harctérről. — A tolongások elkerülése végett kérjük jegyéről szíveskedjen előre gondoskodni. — Legujabb UFA hirdető!

ITT AZ ŐSZI ÉS A TÉLI CIKKEK BESZERZÉSÉNEK IDEJE. A beszerzendő cikkek közül külön ki kell emelni a nélkülözhetetlen ruházati cikkeket. A népszerű Motin divatáruház, mint már legutóbb is közöltük, már jó előre gondoskodott az őszi és téli anyagok beszerzéséről, hogy a szezon idejében módjában álljon a legmérsékeltebb áron árusítani. A dusan felhalmozott cikkek közül a düftin, selyem és egyéb barchendek, tenisz, pizsama és bábý-flannellek iránt mutatkozik nagy érdeklődés, ami a feltűnő olcsó áraknak tudható be, de a vásárlási kedvet a korai őszi beállta is előmozdította. Új telefonszám: 22-48.

az Ocszág-Világ gőcsetükreben

— Egy főtéri divatárúkereskedő egy napon merészet és nagyot gondol, felmegy a Banca Nationalába és aszongya:

— Kérem szépen, én tizezer lei kölcsönt szeretnék felvenni.

A Banca Nationala igazgatója mérgesen ránéz a vakmerőre és aztán gunyosan mondja:

— Maga tizezer lei kölcsönt akar? Hát aztán mire? Arra a kis vacak divatárúüzletre? Ugyan menjen, ne pocsékoljuk hiába az időt.

A kereskedő nagyszomoruan elballag és egyenesen az adóhivatalba megy, nagyon kíváncsi, hogy mennyi adót vetettek ki rá.

— Önre — mondja az adótisztviselő — százezer lei adót vetettünk ki.

— Százezer leit, — hüledezik a kereskedő — de hát milyen alapon?

— Milyen alapon, milyen alapon. Azon az alapon, hogy Önnek egy nagyszerű divatáruháza van a főtéren.

A kereskedő kitámolyog az adóhivatalból, az uccán megáll és így morfondíroz:

— Remek. **A gazdasági válságot öt perc alatt meglehetősen oldani, ha az adóhivatal adná a kölcsönt és a Banca Nationala vetné ki az adót...**

— « » —

A Dácia egyik törzsasztalánál mondja valaki:

— A legközelebbi statisztikai jelentés nagy meglepetéssel fog szolgálni.

— Na mivel?

— Ki fogja mutatni, hogy az utolsó napokon százezrekekkel emelkedett városunkban a kávéházi külpolitikusok száma.

— « » —

Két emigráns összetalálkozik valahol Tanganyikában, ahol természetesen szörnyen meleg van. Tanácskoznak, mit kéne csinálni, végülis elhatározzák, hogy a meleg ellen legyezővel fognak védekezni. Vesznek is azonnal két szép legyezőt.

Pár nap múlva találkoznak, az egyiknek a legyezője csupa cafat, a másiké olyan, mintha most hozták volna ki a boltból.

— Nem értem — mondja az, akié rongyos — hogy a tiéd ilyen jó épségben megmaradt.

— Én meg azt nem értem, hogy a tiéd így elszakadt, hát hogy legyezed te magadat?

— Ugy, hogy a legyezőt az arcom előtt lóbálom.

— Na látod, én meg az arcomat lóbálom a legyező előtt.

AZ

ORSZÁG-VILÁG

a legkitünőbb és legtökéletesebb tudósítói szolgálattal rendelkezik. A bel- és külföldi eseményeket, eredeti cikkek keretében, a legmegbízhatóbban tárja az olvasó elé.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként összefoglaló képet ad olyan aktualitásokról — könnyen és tárgyilagosan — amelyekkel a napilapok nem foglalkoznak.

Az ORSZÁG-VILÁG

az igazi demokráciáért küzd és minden sorában a reakció ellen harcol, a népek békéjéért, megértéséért és belső nyugalomért.

Az ORSZÁG-VILÁG

a legjobb ujságírógárdát csoportosítja maga köré. Munkatársai között Aradnál jeles helyet foglalnak el nyugati szellemet jelentenek a sajtó életében.

Az ORSZÁG-VILÁG

művészeti rovatai a modern ember széles látóköréhez simulnak és minden tekintetben felvilágosodottságot jelentenek.

Az ORSZÁG-VILÁG

társadalmi akcióiban és közleményeiben felkarolja a kisemberek ügyét, istápolja az elhagyatottakat, a nyilvánosság elé viszi a becsületes, dolgozó emberekkel történt igazságtalanságokat és gondoskodik azok orvoslásáról.

Az ORSZÁG-VILÁG

közgazdasági cikkeiben a kereskedő és iparosvilág érdekeit képviseli és tántoríthatatlanul küzd sérelmeik és a korrupció ellen.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként, kiváló írók tollából, humoreszkeket és hangulatos, rövid irodalmi közleményeket tartalmaz, melyek méltán illeszkednek a nivós, másirányú közlemények keretébe.

Lapunk példányszámonként nem kapható. Előfizethető: Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19. Telefon: 15—25.

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink megnevezésével!

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

(Bejegyzve: Trib. Arad, Secția III-a Con.

Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

LAPUNK KIZARÓLAG ELŐFIZETÉS UTJÁN KAPHATÓ.

Előfizetés egy évre: pénzintézeteknek, vállalatoknak, nagy-
kereskedőknek, kávéházaknak és külföldre 1500, magáno-
soknak 1200, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak 800 lei.

Hirdetési árszabályzatunk a sajtó és propagandaügyi almi-
niszterium hirdetési igazgatósága által van megállapítva.

ARDEALI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ARAD,

Str. Cloșca 14. Telefon: 15—25.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon: 16—39.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellené-
ben — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhiva-

tali megbízottak vannak feljogosítva!

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik
eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink meg-
nevezésével!

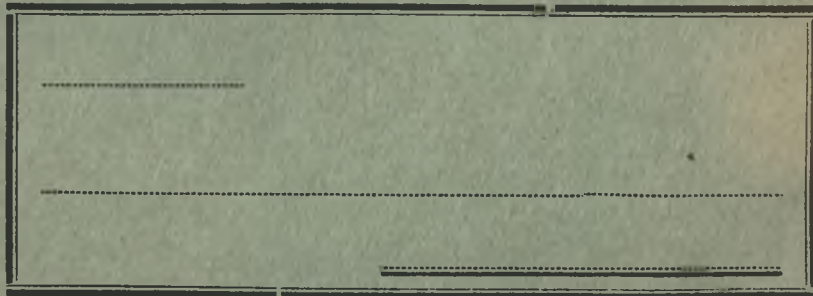
— ÉJJEL-NAPPAL szívesen dolgozunk a közönségért,

— dolgozzék a közönség is velünk. Minden közérdekű köz-
leménynek helyet adunk, — minden igaz sort továbbítunk.

Ne sajnálja senki az idejét: önmagának és embertársainak
használ, ha nem hallgatja el mondanivalóját! Az „Ország-

Világ“ huszonkilenc év óta tántoríthatatlanul állja a helyét,

— mindig és mindenütt a közönségért a közönséggel!

Tip. „Phönix“, Arad.